

Overzicht van de 44 goedgekeurde infrastructuurprojecten in het kader van het Impulsprogramma 100 jaar Grote Oorlog

Stand van zaken mei 2013

	Aanvrager	Project	Totale investering	Subsidie excl. btw	Stand van zaken Mei 2013	Openingsdatum
	5 strategische projecten: Ieper, Zonnebeke, Poperinge, Nieuwpoort, Diksmuide					
1	} Stad Ieper	Nieuw In Flanders Fields Museum Ieper - architectuur & technieken nieuw museum SUB 2B	1.201.100	595.000	Geopend	11 juni 2012
2.		Nieuw In Flanders Fields Museum Ieper – inrichting Belforttoren SUB 3	367.383	174.000	Geopend	11 juni 2012
3	Gemeente Zonnebeke	The Legacy of Passchendaele	5.203.321	1.966.000	Sommige onderdelen al uitgevoerd, andere in volle uitvoering of nog in beginfase	-Bezoekerssalon geopend -13 juli 2013: heropening museum -1 mei 2014: overige onderdelen
4	Stad Poperinge	100 jaar Poperinge achter het front - deel Poperinge: stadhuissite en Lyssesthoek	2.454.391	1.045.000	Geopend	21 september 2012
5	Talbot House vzw - Poperinge	100 jaar Poperinge achter het front - deel Talbot House	226.856	109.000	Project deels klaar en deels in uitvoering (inrichtingsfase)	-23 maart 2013: Heraanleg tuin - september 2013: vernieuwing slessorium- virtuele rondleiding
6	Stad Nieuwpoort	Bezoekerscentrum De Ganzepoot- Nieuwpoort	3.048.192	1.426.000	Project in uitvoering: bouw: aanbestedingsprocedure lopende, binneninrichting: ontwerpfase	Oktober 2014
7	vzw Voor Vrede, Vrijheid en Verdraagzaamheid	Actualisering IJzertorensite en IJzertorenmuseum	2.218.792	772.000	Project in uitvoering: ontwerpfase	1 maart 2014
	Projecten onthaal infrastructuur					
8	Gemeente Heuvelland	Bayernwald, het unieke verhaal van Duitse soldaten in WO I	456.230	208.000	Project in uitvoering: laatste afwerking	Nog niet gekend

9	Stad Dendermonde	Toeristische valorisatie van het Belfort en de Lakenhalle van Dendermonde	254.100	102.000	Wachten op goedkeuring onroerend erfgoed	zomer 2014 (infokantoor) - zomer 2015 (belfort)
10	Stad Waregem	Bezoekerscentrum Flanders Field American Cemetery Waregem	1.926.676	787.000	Project in voorbereide fase: studie- en onderhandelingsfase	Uiterlijk april 2017
11	vzw Museum 'Slag der Zilveren Helmen'	Museum Halen 2014	40.535	20.100	Project in uitvoering: inrichtingsfase	April 2014
12	Gemeente Heuvelland	Bouw van een nieuw streekbezoekerscentrum ' De Bergen' te Kimmel	2.296.571	874.000	Project gewijzigd: vergelijkende analyse van alternatieve locaties is lopende.	Nog niet gekend
13	Stad Mesen	Toeristisch infopunt Mesen	326.031	147.000	Project in uitvoering: ontwerp/ conceptfase	25 april 2014 (ANZAC Day)
14	Stad Veurne	Stadhuis (excl. Spaans Paviljoen): het verhaal achter het front	998.855	225.000	Project in uitvoering: ontwerp/ conceptfase	Pasen 2014
15	Gemeente Assenede	Grote vrouwen en de Grote Oorlog	72.846	36.100	Project in uitvoering: ontwerp/ conceptfase	8 of 9 november 2013
16	Gemeente Koekelare	Optimalisatie onthaal, toegankelijkheid en presentatie van het Käthe Kollwitz-museum in Koekelare	495.080	228.000	Project in uitvoering: ontwerpfase afgerond, bestek architect opgemaakt	eind 2013, begin 2014
Recreatieve projecten						
17	Stad Wervik	Pionierroute - luik /onderdeel Wervik	184.849	10.100	Project in uitvoering: aanbesteding in voorbereiding	19 oktober 2013: opening Pionierroute

18	Toerisme Oostende vzw	Oostende, tijdens de Grote Oorlog : belevingstraject via GPS en netwerkroutes met infopanelen langsheen oorlogserfgoed, ondersteund door informatiepunten en een lanceringsevenement	520.283	131.000	project aanbesteed en in uitvoering	voorjaar 2014
19	Provincie West-Vlaanderen	Valorisatie en ontsluiting van de Ypres Salient-leperboog (wandelstructuur Hill 60, The Bluff, Palingbeek)	2.347.413	791.000	Project in uitvoering: ontwerpfase	22 april 2015
20	Stad Ieper	Valorisatie en ontsluiting van de Ypres Salient-leperboog (opwaarderen bestaande routestructuren voor auto/bus, fiets, wandelen)	891.659	401.000	Project in uitvoering: ontwerpfase	April 2015
21	Simon Stevin Vlaams Vestingbouwkundig Centrum, Antwerpen	De Antwerpse fortengordel in 1914	443.553	189.000	project in uitvoering: ontwerp/ conceptfase	28 maart 2014
22	Toerisme Vlaams-Brabant vzw	Sporen van de Grote Oorlog ontdekken in het landschap van Vlaams-Brabant	982.387	487.000	Project in uitvoering: volop in aanbesteding	April 2014
23	Provincie West-Vlaanderen	Valorisatie en ontsluiting van de WO I-elementen op de Kemmelberg	689.113	159.000	project in uitvoering: ontwerp/ conceptfase	Januari 2015
24	Provincie West-Vlaanderen	Spanbroekmolenkrater, ontsluiting en opwaarderen van de site Pool of Peace	81.325	40.300	Project in uitvoering: haalbaarheidsstudie, conceptfase	Januari 2015
25	Stadsbestuur Halen	Zilveren Helmroute	35.000	17.300	De route is volledig uitgetekend en beschreven. Het plaatsen van de infrastructuur is voorzien in 2013.	September-oktober 2013
26	Westtoer	De Grote Oorlog Herdacht (publicatie toeristische kaart en app Lyssenthoek)	90.000	26.000	Project uitgevoerd	27 juni 2012
27	Stadsbestuur Diksmuide	Netwerk sites Frontzate tot IJzerdijk Diksmuide	1.872.959	872.000	Project in uitvoering: bestekken opgemaakt, aanbestedingsprocedure lopende, ontwerpfase	Voorjaar 2014

28	Grote Routepaden vzw	Meerdaagse GR-tochten langsheen sporen van WO I	16.979	7.200	project in uitvoering ontwerp/ conceptfase	December 2014
29	Stad Lier	WO I in Lier	66.790	29.400	Project in uitvoering: bestek opgemaakt	Najaar 2014
30	Platform Omgeving Leie Schelde (IGS) - Deinze, Gavere, Nazareth & Zulte	De bewegingsoorlog in Vlaanderen - WO I eindigde aan de Vlaamse Leie- en Scheldevallei (onthaal museum Nazareth, landmarks/infopunten en digitale route)	196.020	91.000	Project in uitvoering	-7 oktober 2014 (eerste infopunt monument Edemolen) -opening andere onderdelen nog niet bepaald
31	vzw Lange Max - Koekelare	Site lange Max in Koekelare cultuurtoeristisch inrichtingsproject tot opwaardering van de site	394.294	196.000	Project in uitvoering: conceptfase en bouw gestart	21 maart 2014
32	Stad Diksmuide	Optimalisatie onthaal vredespark Praetbos Vladslo-Diksmuide	499.470	233.000	Project in uitvoering: bestek opgemaakt	Voorjaar 2014
33	Gemeentebestuur Hooglede	De Andere kant van het front (optimalisatie bezoek lokale WOI-elementen: uitbouw site Duitse militaire begraafplaats, routestructuur en kerktoren)	748.361	356.000	Project in voorbereidende fase: bestek opgemaakt	Voorjaar 2015
34	Toerisme Leiestreek	De Andere kant van het front (optimalisatie bezoek lokale WOI-elementen : ontsluiting digitale verhalen, lay-out infoborden en brochures, ontwikkeling autocarroute)	115.918	57.000	Project in uitvoering: ontwerpfase afgerond, bestek in opmaak	Oktober 2013
35	Gemeente Ledegem	De Andere kant van het front (optimalisatie bezoek lokale WOI-elementen : infrastructurele voorzieningen (fietsrekken en rustbanken) op de Kezelbergrouete, bunkerrestauratie en ontsluiting)	70.392	10.300	Project in uitvoeringsfase, knelpunten toegankelijkheid nog op te lossen	Eind 2013
36	TERF (BIE)	De Andere kant van het front: (optimalisatie bezoek lokale WOI-elementen : ontsluiting digitale verhalen, lay-out infoborden en brochures, ontwikkeling autocarroute)	115.918	57.000	Project in uitvoering: bestek in opmaak	Eind 2013

37	Toerisme Scheldeland vzw	De Grote Oorlog in Scheldeland, wandelen en fietsen	482.669	239.000	project in uitvoering: ontwerp/ conceptfase	Voorjaar 2014
38	Stad Roeselare	De Andere kant van het front (optimalisatie bezoek lokale WOI-elementen: ontwikkeling fietsroute, randinfrastructuur, digitaal infopunt)	143.385	71.000	Deel project gerealiseerd: Stroroute Deel project in uitvoering: Digitaal infopunt (inhoudelijke uitwerkingsfase, bestek in opmaak)	Voor zomer 2014
39	Provincie West-Vlaanderen	De Andere kant van het front (optimalisatie bezoek lokale WOI-elementen: Inrichting, infoborden, ontwikkeling link Roeselare, aanleg overwegen)	686.070	91.500	Project in uitvoering, maar bijsturing nodig omdat subsidiebedrag lager is dan gevraagd	Nog niet gekend
40	Gemeente Langemark – Poelkapelle	Beleving WO I: Duitse begraafplaats – Guynemer	833.296	359.000	Project gewijzigd: alternatief voor Gynemerpaviljoen in onderzoek	Nog niet gekend
<i>Innovatieve projecten</i>						
41	Commonwealth War Graves Commission	optimalisering van de ontsluiting van enkele Commonwealth begraafplaatsen en een graveer/bezoekerscentrum	2.978.751	993.000	Project gewijzigd: heroriëntering met 3 gemeentebesturen Zonnebeke, Vleteren en Ieper (momenteel in ontwerp)	Nog niet gekend
42	't Grom - vzw Midzeelhoeve	Aanleg en duiding van een oorlogstuin	49.973	23.700	Project in uitvoering	1 juni 2015
43	vzw Kempens Landschap	"Sporen naar 2014": van spoorweggeschut naar een recreatief belevingsproject	469.215	238.000	Project in uitvoering: bestek wordt opgemaakt	Mei-juni 2014
44	vzw Kempens Landschap	WO I-erfgoed in de kijker: het spoorwegfortje van Duffel langs fiets- en wandelnetwerk	223.593	110.000	Project in uitvoering	December 2013

1. Nieuw In Flanders Fields Museum Ieper - SUB 2B (architectuur en nieuwe technieken museum)

Projectindieners: Stad Ieper
Projectsubsidie: 595.000 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

Het nieuwe In Flanders Fields Museum (IFFM) werd in de studie “100 jaar Grote Oorlog “ van Westtoer/TVL aangeduid als 1 van de 5 strategische projecten.

Het IFFM opende zijn deuren op de eerste verdieping van de Lakenhallen in april 1998, als het belangrijkste museum over de Eerste Wereldoorlog in Vlaanderen.

Het museum was toen een moderne bezoekersattractie met een interactieve, ervaringsgerichte en multimediale aanpak. De spraakmakende presentatie en sterke publiekswerking zorgden voor een internationale reputatie en succes. Ruim tien jaar later kampt het museum met ruimtegebrek en is het aan een heroriëntering toe. Het huidige museum werd immers voor 120.000 tot 140.000 bezoekers per jaar ingericht, terwijl het museum een jaarlijks gemiddeld bezoekersaantal van niet minder dan 210.000 haalt. Hoewel het museum trouw wil blijven aan haar benadering van de mens die centraal staat, is de tijd nu rijp om ook het WO I-landschap als laatste getuige in het museum te introduceren. Het IFFM wil in 2012 opnieuw zijn deuren openen met een volledig nieuwe spraakmakende aanpak. Het museum wil de toonaangevende inleiding blijven op de ontdekking van het verhaal van de Eerste Wereldoorlog in de Westhoek.

In 2012 staat het IFFM klaar om de verwachte toestroom bezoekers ter gelegenheid van de herdenking “100 jaar Grote oorlog” te ontvangen. Het IFFM blijft een eerste aanspreekpunt voor bezoekers in Ieper en een uitvalsbasis voor een verder bezoek aan de Westhoek.

2. Nieuw In Flanders Fields Museum - SUB 3 (inrichting belforttoren)

Projectindiener: Stad Ieper
Projectsubsidie: 174.000 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

De inrichting van de belforttoren maakt integraal onderdeel uit van de nieuwe permanente tentoonstelling van het In Flanders Fields Museum.

De bezoeker zal de historische gebeurtenissen verteld op de eerste verdieping van het museum kunnen inschatten want van op de belforttoren krijgt de bezoeker het verhaal van de Ieperboog en van de toren zelf mee.

Van op de hoogste rondgang is er uniek panoramisch zicht op de hele frontboog rond Ieper. Het uitzicht op de Belforttoren biedt de ideale manier om het WO I-landschap als laatste getuige van WO I te introduceren. Op de andere verdiepingen van de belforttoren wordt het specifieke verhaal van de toren verteld.

De toren zorgt voor een koppeling tussen het binnen- en het buitenverhaal en de visuele band met het landschap van hieruit vormt een uitgesproken meerwaarde voor de museumbezoeker.

3. The Legacy of Passchendaele

Projectindieners: Gemeente Zonnebeke

Projectsubsidie: 1.966.000 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

The Legacy of Passchendaele werd in de studie “100 jaar Grote Oorlog “ van Westtoer/TVL aangeduid als 1 van de 5 strategische projecten.

Met het masterplan ‘The Legacy of Passchendaele’ beoogt de gemeente Zonnebeke een internationaal toeristische ontsluiting van het monumentale en landschappelijke erfgoed van de Slag van Passendale. Het plan concentreert zich rond drie grote actiepunten: (1)toeristisch-recreatieve routevorming (met o.m. drie wandellussen), (2) ontsluiting van oorlogssites (met o.m. diverse bunkers en een ‘Passchendaele Memorial Park’) en (3) een uitbreiding van het bezoekersonthaal. Het project ontsluit eerdere realisaties zoals het Bezoekerscentrum Tyne Cot Cemetery en het Memorial Museum Passchendaele 1917. Het museum met omliggend parkdomein wordt verder ontwikkeld en uitgebreid als centraal instappunt voor de Slag van Passendale. Bedoeling is de ‘legacy’ (‘erfenis’) van de slag van Passendale zoveel mogelijk te bewaren en verbinden tot één geheel, dat terdege ontsloten is voor zowel wandel-, fiets- als autoeristen. Duurzame ontwikkeling betekent hierbij dat de verschillende onderdelen van het project zo goed mogelijk in het landschap worden ingepast en meer nog, dat het totaalconcept ook bijdraagt tot een betere zorg voor het landschap.

‘Passchendaele 1917’ is samen met Verdun en de Somme één van de drie sleutelbegrippen in de geschiedenis van de Eerste Wereldoorlog, elk met meer dan een half miljoen doden, gewonden en vermisten. Voor Vlaanderen is dat bijna de helft van alle slachtoffers die er in de Eerste Wereldoorlog gevallen zijn.

Bijna de helft van de huidige bezoekers aan het MMP1917 en Tyne Cot Cemetery is Engelstalig. In dit project wordt dan ook speciaal ingezet op de bezoekers uit de verschillende Commonwealth-landen. Internationaal gerichte projectonderdelen zoals de ‘Passchendaele Gardens’ zijn ook cruciaal voor het welslagen van het masterplan.

Bezoekers met een brede cultuurhistorische belangstelling of met een specifieke interesse in Wereldoorlog I zullen door de ontwikkeling van nieuwe routestructuren het historisch slagveld in al zijn facetten kunnen verkennen. Waar nodig worden ook ‘missing links’ gerealiseerd en nieuwe initiatieven gecreëerd.

De uitbreiding van het recreatieve aanbod zal ook meer recreanten – en bijvoorbeeld natuurliefhebbers – naar Zonnebeke brengen, waar ze dan op een voor hen minder voorziene manier met het oorlogsgebeuren in contact gebracht worden.

Beleving is belangrijk. Een voorbeeld hiervan is de ontwikkeling van een digitaal routesysteem, naast de meer traditionele wandelfolders en duiding met infoborden. Er wordt in samenwerking met de Hogeschool Gent (Departement Biowetenschappen en Landschapsarchitectuur) een vernieuwend multimediaal mobiel informatiesysteem ontwikkeld met smartphone.

4. 100 jaar Poperinge achter het front – deel Poperinge

Projectindiener: Stad Poperinge

Projectsubsidie: 1.045.000 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

De projecten “100 jaar Poperinge achter het front en het project Talbot House” werden in de studie “100 jaar Grote Oorlog “ van Westtoer/TVL samen aangeduid als 1 van de 5 strategische projecten.

Deze projectsubsidie is voor meerdere sites in Poperinge en richt zich voornamelijk op het **medische thema van het leven achter het front**.

Deelproject Lijssehoek Military Cemetery (LMC): bouw van een interpretatiecentrum (onthaalinfrastructuur)

LMC is een indrukwekkende getuige van meer dan vier jaar oorlogsgeweld (1914-1920). De bouw van een onbemand onthaal- en interpretatiecentrum naast Lijssehoek Military Cemetery is fundamenteel voor de ontsluiting van deze WO I-site. Het interpretatiecentrum wil het bezoek aan LMC duiden, aanvullen en versterken. LMC is bovendien organisch gegroeid uit een veldhospitaal. Dit medische verhaal draagt bij tot de uniciteit van de site en vormt het tweede luik van de inhoudelijke invulling van het bezoekerscentrum. Naast een inhoudelijke ontsluiting wil het interpretatiecentrum ook de directe toegankelijkheid tot de begraafplaats verhogen. De aanleg van een parking en sanitaire faciliteiten is noodzakelijk.

Het deelproject : herinrichting van de WO I-stadhuissite

De WO I-stadhuissite bestaat in haar huidige vorm sinds 1997: het gaat om twee authentieke dodencellen, waarin tijdens WO I ten minste acht Britse soldaten opgesloten werden in afwachting van hun executie de dag(en) nadien ('Shot at dawn'). Op de binnenkoer staat ook de bewuste executiepaal met een gedicht van Rudyard Kipling. Een nieuwe opstelling met een directe link tussen de dodencellen en de executiepaal, een weldoordacht aanbod van info (via multimedia), een duidelijke geleiding van de bezoekersstromen en de creatie van een ingetogen rustpunt zorgen in de toekomst voor de noodzakelijke verhoging van de belevingswaarde van deze unieke en nu al druk bezochte site.

Alle belangrijke WO I-sites in Poperinge worden gelinkt. Dit betekent dat in elk van de sites beknopte uitleg moet gegeven worden over de andere sites. Er wordt een globaal verhaal (en programma) gemaakt, waarbij (vooral) groepsbezoekers het specifieke relaas krijgen van Poperinge gedurende WO I achter de frontlijn. Ze kaderen in een ruimer netwerk van WO I-erfgoed in de regio (ook Noord-Frankrijk) en leveren bijdragen aan de diversiteit van het aanbod m.b.t. WO I en aan de spreiding van de WO I-bezoekers in de regio.

5. 100 jaar Poperinge achter het front - deel Talbot House

Projectindieners: vzw Talbot House

Projectsubsidie: 109.000 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

Dit project kadert in een geheel van verschillende deelprojecten in Poperinge die zich voornamelijk richten op de sterke thematiek van het **leven achter het front**.

De authenticiteit van het Talbot House, dat een beschermd gebouw is, is hierbij één van de sterkste troeven.

Het gebouw mag dan al voor zich spreken, een optimaal onthaal en organisatie van het bezoek kunnen de belevingswaarde opmerkelijk verhogen.

Door de ontsluiting van het Talbot House en de tuin, tegen de honderdste verjaardag van Talbot House op 11/12/2015, wordt het onthaal in Talbot House wezenlijk geoptimaliseerd:

- In het voormalige badhuis worden de verhalen van Talbot House op een hedendaagse manier voorgesteld. De aanpak wordt herwerkt om een bezoek betekenisvoller en gemakkelijker te maken voor zowel de individuele bezoekers als voor groepen.
- Het achterste deel van de tuin wordt - naar analogie met het voorste deel van de tuin (anno 2004) – in ere hersteld en aangepast aan de hedendaagse noden van bezoekersstroom.
- In het kader van de dagelijkse openstelling van de Talbot Housesite, wordt het hart van de ontmoetingsplaats, nl. de keuken, functioneel heringericht, om alle bezoekers, inclusief de hotelgasten, optimaal te onthalen en te voorzien van het traditionele en onmisbare kopje thee – real English tea.
- het kaderen in een ruimer netwerk van WO I-erfgoed in de regio (ook Noord-Frankrijk) en daarbinnen een verwijfsfunctie uitspelen;
- het bijdragen aan de diversiteit in het aanbod m.b.t. WOI en aan de spreiding van de WOI-bezoekers in de regio.

Dit project vormt één geheel met het strategisch project van Poperinge: 100 jaar Poperinge achter het front.

6. Bezoekerscentrum De Ganzepoot - Nieuwpoort

Projectindiener: Stad Nieuwpoort

Projectsubsidie: 1.426.000 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

Het project “bezoekerscentrum de Ganzepoot –Nieuwpoort” werd in de studie “100 jaar Grote Oorlog “ van Westtoer/TVL samen aangeduid als 1 van de 5 strategische projecten.

Ontwikkelen van een uniek, attractief en dynamisch bezoekerscentrum tegen medio 2013. De Ganzepoot moet een levendige site worden, een all weather attractie, die de bezoeker het verhaal van de onderwaterzetting en de rol van het sluisencomplex laat herbeleven. De bezoeker wordt uitgenodigd om ander WO I-erfgoed in de regio te gaan verkennen en als een uitvalsbasis dient om andere toeristische attracties in Nieuwpoort en omgeving te bezoeken. Het nieuwe bezoekerscentrum en het monument worden in de toekomst als één attractie aangeboden.

Aan het begin van de Eerste Wereldoorlog speelt het sluisencomplex een cruciale rol in het stuiten van de Duitse opmars naar Duinkerke en verderop naar Calais en Boulogne. Het monument en het geplande bezoekerscentrum liggen vlakbij en geven zicht op dit sluisencomplex.

In het strategisch beleidsplan voor toerisme en recreatie in de Westhoek 2008-2013 staat dat ook de Belgische aanwezigheid tijdens de eerste Wereldoorlog in Nieuwpoort (met de onderwaterzetting) en Poperinge (als stad achter het front) meer aandacht verdienen. Cruciaal daarbij is dat elke bezoekersattractie een instappunt is voor de hele regio, met voldoende doorverwijzingen naar de andere sites en bezoekersattracties met betrekking tot WO I. De Ganzepoot zal een uithangbord worden voor Nieuwpoort voor alles wat met de oorlog te maken heeft en zal voor de Vlaamse Kust een belangrijke attractie worden. Uiteraard zal het project goed afgestemd worden op het Wereldoorlog I-bezinnings- en infopunt in Ramskapelle (Oude Pastorie) en de Wereldoorlog I-relicten langs de Frontzate tot in Diksmuide.

7. Actualisering IJzertorensite en IJzertorenmuseum

Projectindieners: vzw Voor Vrede, Vrijheid en Verdraagzaamheid
Projectsubsidie: 772.000 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

De IJzertoren in Diksmuide is het enige WO I-museum in de Westhoek dat zich geografisch bevindt in de Belgische frontsector van de Eerste Wereldoorlog. Nergens kan de bezoeker meer 'met beide voeten' in de modder van het WO I-front staan en het WO I-landschap beter zien als op de IJzertoren.

Permanente tentoonstelling

Een geactualiseerde permanente tentoonstelling, die de nadruk legt op het Belgisch-Duitse verhaal en op de Vlaamse Ontvoogding zal een sterk vertrekpunt zijn om de Westhoek te verkennen. Het museum zal zowel de landschappelijke als de symbolische littekens in de geschiedenis gebruiken, om de boodschap van Vrede, Vrijheid én Verdraagzaamheid over te brengen.

Nieuw paviljoen met pleinfunctie

Het project voorziet een nieuw onthaal- en informatiepaviljoen nabij de Pax-poort voor de passerende toerist, wandelaar, fietser en waterrecreant. Rond het paviljoen komt een plein, die één geheel vormt met het dossier 'Netwerk van sites frontzate tot IJzerdijk' van Stad Diksmuide.

Begraafplaats

In de crypte van de eerste IJzertoren liggen frontsoldaten begraven. Een groot deel van de bezoeker weet dit niet. Landschappelijke ingrepen op de site moeten de piëteit die iedere begraafplaats en vredesweide verdient, terugbrengen.

Gelijkvloerse verdieping IJzertorenmuseum

De circulatie op de benedenverdieping van de IJzertoren wordt aangepast zodat de bezoeker beter de Toren kan bezoeken. Bij het verlaten van het museum, komt de bezoeker in een bezoekersruimte met museumshop. Er komt een afzonderlijke picknickruimte voor groepen.

8. Bayernwald, het unieke verhaal van Duitse soldaten in WO I

Projectindiener: Gemeente Heuvelland
Projectsubsidie: 208.000 EUR

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

In 2004 werd de site Bayernwald na restauratie voor het publiek opengesteld. Het complex is een restant van een Duitse verdedigingsstelling met 4 bunkers, 2 mijnschachten en loopgraven.

Bayernwald (Heuvelland-Wijtschate) ligt op een hoogte van 40 meter en heeft hierdoor een grote militair-strategische waarde. Legers op een hoogte of heuvel, hadden immers een beter zicht op het front. Zo kon men de kanonnen trefzeker richten en de eigen stellingen makkelijker verdedigen. Vandaar dat Franse en Beierse soldaten in november 1914 een verbeten strijd leverden om het bezit van deze site. De Duitsers wonnen het gevecht en vanaf dat moment noemt men de plaats Bayernwald. Van 1914 tot de zomer van 1917 bouwen zij hun Bayernwald uit tot een oninneembare vesting.

Er dienen zich enkele nieuwe opportuniteiten aan voor een betere ontsluiting van deze site:

- Er resten nog een 180 meter loopgraven te herstellen conform de nieuwe methodiek.
- het toegangssysteem dient geoptimaliseerd te worden, een vlotter toegangssysteem (draaiport) met camera bewaking en wifi is wenselijk.
- de mobiliteit en veiligheid wordt aangepakt: duidelijke bewegwijzering naar de site, uitbreiding van de parking voor wagens, een uitwijkstrook voor bussen, een toegankelijke parkeerplaats en een fietsenstalling voor fietsers;
- de belevingswaarde van de site en de omgeving verbeteren; het presenteren van nieuwe foto's van de Engelse stellingen, gelegen tegenover Bayernwald; het plaatsen van een houten tunneltje bovengronds, bij wijze van 'tunnel ervaring', nieuwe aanplantingen conform het aanplantingplan, een Ipod- wandeling (klankwandeling) op maat van jongeren/kinderen (E/NL), versterken van de link met de VVV- streekbezoekerscentrum; aangepaste module plaatsen met info andere bezienswaardigheden in Heuvelland (oa. WO I sites, nieuw bezoekerscentrum, aangepaste flyerstand onder de shelter met o.a. aanbod andere site, klein wandelcircuit in het Campagnebos;
- de toegankelijkheid verhogen
- infodragers lettenberg en Godtschalck vernieuwen

9. Toeristische valorisatie van het Belfort en de Lakenhalle van Dendermonde

Projectindieners: Stad Dendermonde

Projectsubsidie: 102.000 euro

BEKNOPT BESCHRIJVING

Het Belfort (erkend als Werelderfgoed) en de voormalige Lakenhalle, vormen twee belangrijke onderdelen van het historische Stadhuis van Dendermonde. Op dit moment zijn het Belfort en de Lakenhalle niet toegankelijk voor publiek.

Bedoeling van dit project is om het Belfort en de vroegere Lakenhalle toeristisch te ontsluiten voor het publiek. Het Stadhuis van Dendermonde ging in september 1914 bijna volledig in vlammen op, na een aanval door het Duitse leger. De verdere uitwerking van dit project zet dit specifieke luik van de stadsgeschiedenis in de verf. Een bezoek aan Belfort en Lakenhalle vormt dan voor de bezoeker als het ware een kennismaking met het Dendermonde anno '14-'18

Het project: de Belforttoren en de Lakenhalle

Het Stadhuis van Dendermonde heeft een zeer boeiende bouwgeschiedenis gekend, die rechtstreeks verband houdt met de belangrijke historische gebeurtenissen in de stad. De periode 1914-1918 is cruciaal geweest voor het Stadhuis (met eerst de volledige vernieling van het Stadhuis en na WO I de wederopbouw en uitbreiding van het gebouw). Het ligt dus voor de hand om bij een verdere toeristische valorisatie van het Stadhuis, aandacht te besteden aan deze belangrijke periode.

De Belforttoren van het Stadhuis biedt een uitzicht over de stad. In de Lakenhalle zal ruimte voorzien worden voor een bezoekerscentrum waar bezoekers aan de hand van toeristische informatie- en communicatietechnologie kunnen kennismaken met Dendermonde, het Stadhuis en meer in het bijzonder het Dendermondse verhaal van WO I, waarbij de stad ten prooi is gevallen aan brandstichting.

Wie verder geïnteresseerd is in het verhaal van WO I kan dan zijn bezoek aan het Stadhuis vervolgen met een themagebonden wandel- of fietsroute in Dendermonde of één van de andere Scheldelandgemeenten.

Dendermonde wordt binnen de regio Scheldeland uitgespeeld als een belangrijk toeristisch-recreatief knooppunt. De stad fungeert hierbij als een regionale aantrekkingspool, waarvan ook andere gemeenten in Scheldeland kunnen genieten.

10. Bezoekerscentrum Flanders Field American Cemetery - Waregem

Projectindieners: Stad Waregem
Projectsubsidie: 787.000 euro

BEKNOPT BESCHRIJVING:

Dit project komt tot stand in samenwerking met de Amerikaanse Overheid.

Flanders Field American Cemetery is de enige Amerikaanse begraafplaats uit de Eerste Wereldoorlog in Vlaanderen. Duizenden (inter)nationale toeristen bezoeken elk jaar deze begraafplaats.

In 2002 liep in Waregem een tentoonstelling over WO I met klemtoon op het Amerikaanse aandeel in de bevrijding van Europa. Vele bezoekers toen lieten weten dat een permanent bezoekerscentrum op deze begraafplaats een verrijking voor de regio kon zijn. Het zal ook een inhoudelijke meerwaarde betekenen voor de vele bezoekers van deze begraafplaats.

Een greep uit de thema's die in het bezoekerscentrum aan bod kunnen komen: waarom legde men een Amerikaanse begraafplaats in Waregem aan, de biografie van de 368 gesneuvelden, de traditie van de jaarlijkse *Memorial Day*, de *famous Singing Children* van Waregem, de overvlucht van Charles Lindbergh, de *American Expeditionary Forces* die in de regio actief waren vanaf 1917, het Amerikaanse voedselhulpprogramma *The Hoover Relief*, het paard in de oorlog...

Deze 'Amerikaanse' thema's kunnen passen in de algemene historiek van WO I in het bezette hinterland. Nieuwe media presenteren het unieke verzamelde foto-, film- en archiefmateriaal rond dit thema zodat de bezoeker op een actieve manier de verhalen kan ontdekken.

Een bezoekerscentrum bij het Flanders Field American Cemetery in Waregem zal een meerwaarde geven aan de oorlogsgeschiedenis in Vlaanderen. Door het eindoffensief in de Leiestreek en het Amerikaanse aandeel in WO I in de spotlight te plaatsen, belicht het bezoekerscentrum een minder gekend onderdeel van de Grote Oorlog en krijgen de vele honderden kruisjes in Cararamarmer opnieuw een gezicht.

11. Museum Halen 2014

Projectindiener: De Vrienden van het museum "Slag der Zilveren Helmen"; Halen
Projectsubsidie: 20.100 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

De Slag der Zilveren Helmen in Halen vormt een mijlpaal in de militaire geschiedenis: op 12 augustus 1914 kwam het er tot een gevecht tussen de Duitse en Belgische cavalerie. Voor de laatste keer in Europa was er hier een klassieke cavaleriecharge.

Met dit project wil het Museum Halen 2010 zijn tentoonstellingscapaciteit stevig uitbreiden omdat het de laatste jaren tal van documenten en voorwerpen heeft kunnen verwerven. Met nieuwe luisterapparatuur en een vernieuwde elektrische installatie zullen de individuele bezoekers ook een intensere beleving kunnen ervaren.

Doordat er recreatieve themaroutes en fietslussen worden ontwikkeld om de verschillende oorlogsrelicten in de streek toeristisch te ontsluiten zal het museum hier tevens als een hefboom fungeren.

12. Bouw nieuw bezoekerscentrum 'De Bergen' te Kemmel

Projectindiener: Gemeente Heuvelland; West-Vlaanderen
Projectsubsidie 874.000 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

Heuvelland is een verzamelnaam voor 8 kleine dorpen, gelegen in de plooiën van het landschap van de West-Vlaamse heuvels. In Kemmel, aan de voet van de Kemmelberg, ligt de toeristische dienst van Heuvelland. In opdracht van de Provincie en de gemeente Heuvelland voerde bureau Madoc dit jaar een haalbaarheidsstudie uit om het onthaal van de bezoeker en de ontsluiting van de vele landschappelijke verhalen op deze locatie beter te organiseren en integreren.

Het is de bedoeling het nieuwe bezoekerscentrum uit te bouwen tot een 'levend portaal' op het achterliggende landschap, en de Kemmelberg in het bijzonder. Aan de hand van smaakmakers, gepresenteerd in het nieuwe centrum, worden de bezoekers in het landschap, de 8 dorpen en de ruimere regio uitgestuurd. Het onthaal van de toeristen zal dan ook zo goed mogelijk afgestemd worden op de bezienswaardigheden en de beleefpunten in het landschap en de dorpen (portaalgedachte) van de Bergen en Frans-Vlaanderen.

De realisatie van dit nieuw centrum kadert in de bredere provinciale studie rond de 'verhalen van de Westhoek'. Opzet is een verhaallijn én een format voor de streek te ontwikkelen rond de drie 'rode draden': grens, WO I en landschap.

In Kemmel zal het verhaal worden verteld van het landschap voor en na WO I.

Er wordt gefocust op de periode 2014-2018 op de relatie tussen de WO I-gebeurtenissen en het landschap met bijzondere aandacht voor "de slag om de Kemmelberg" en de "Mijnenslag".

13. Toeristisch infopunt Mesen

Projectindiener: Stad Mesen
Projectsubsidie: 147.000 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

De toerist start zijn bezoek aan de kleine vredesstad Mesen in het onbemande toeristische infopunt (TIP). Via museale technieken wordt het historische verhaal van de stad met WO I als hoofdthema voorgesteld. Naast het onthaalpunt op het gelijkvloers, is er op de eerste verdieping een themakamer waar tentoonstellingen plaatsvinden die de bezoeker via gids of op vaste uren kan bezoeken. De bedoeling van de tentoonstellingen is de toerist te bereiken die meer diepgaande informatie wenst over het Mesens oorlogsverhaal. Het infopunt zet de toerist ook aan om de voormalige frontstad verder te ontdekken. Tijdens zijn wandelingen ontdekt hij de 3 WO I-monumenten die samen met het TIP het attractienetwerk vormen. De bezoeker krijgt hier ook informatie over de andere "partners" in het netwerk: Messines Peace Village, VVV Heuvelland en de Westhoek.

14. Stadhuis Veurne: het verhaal achter het front

Projectindieners: Stad Veurne
Projectsubsidie: 225.000 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

Het Stad- en Landshuis in Veurne wordt nu verder uitgebouwd tot een volwaardig museum met hoge belevingswaarde.

In het Stad- en Landshuis, maakt de bezoeker door de inbreng van mediale infrastructuur nog beter dan vroeger kennis met het verhaal van de Eerste Wereldoorlog. De Albertzaal van het Stad- en Landshuis is een historische locatie. Het was het hoofdkwartier van het Belgische leger tijdens de IJzerslag tot het voorjaar 1915, en de ontmoetingen met Karel Cogge (opzichter van de Wateringen) en bedenker van de onderwaterzetting van de IJzervlakte vonden er plaats.

In de Albertzaal staat de beleving centraal. Een docudrama, verdeeld over acht schermen geeft een beeld van wat zich afgespeeld heeft in de oorlog. De dynamische verlichting in de zaal draagt bij tot het opbouwen van de spanning. De gesproken fragmenten zijn in de taal van de personages, wat de authenticiteit van het verhaal nog versterkt.

15. Grote vrouwen en de Grote oorlog

Projectindieners: Assenede
Projectsubsidie: 36.100 euro

BEKNOPT BESCHRIJVING:

In het bestaande bezoekerscentrum van Boekhoute, een vissersdorp zonder haven, zal men het verhaal vertellen van de vrouw tijdens de Grote Oorlog. Oorlog is en blijft toch vooral een mannending. Nochtans speelden vrouwen een niet te onderschatten rol in deze vreselijke periode uit onze geschiedenis: als moeder, als kostwinster, als verzetsheldin, maar bijvoorbeeld ook als soldatenlief,

Specifiek vertelt men ook het verhaal van Leonie en Emilie Rammeloo (twee Boekhoutse verzetsheldinnen die in Gent werden gefusilleerd) en Gabriële Petit (een nationale heldin die in Boekhoute werd geklist). Boekhoute heeft procentueel het grootste aantal gefusilleerden van Vlaanderen. De helft daarvan waren bovendien vrouwen.

Boekhoute was, met zijn ligging in het etappengebied en de aanwezigheid van een haven, tijdens WO I van bijzonder strategisch belang. Het was een belangrijke plaats op de route van smokkelaars, verzetshelden....

De inrichting van het bezoekerscentrum zal niet statisch zijn. Er wordt een ruimte voorzien voor de bezoekers om hun eigen verhaal te breien aan de tentoonstelling: ideeën achterlaten, bedenkingen geven, herinneringen ophalen,

16. Optimalisatie onthaal, toegankelijkheid en presentatie van het Käthe Kollwitz-museum in Koekelare

Projectindiener: Gemeentebestuur Koekelare

Projectsubsidie: 228.000 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

Käthe Kollwitz is een uniek figuur in het oorlogsverhaal in de Westhoek. Wie dit museum bezoekt maakt niet alleen kennis met het Duitse lijden en verdriet, maar ook met het universele thema van het lijden in de oorlog.

Om dit verhaal op de beste en meest belevingsvolle manier naar de bezoeker te brengen, zal het Kollwitz-museum heringericht worden met aandacht voor een beter publieksonthaal en – begeleiding. Het museum wordt verder uitgebreid met een bijkomende verdieping. Het Käthe Kollwitz Museum wordt ook beter toegankelijk gemaakt.

17. Pionierroute - luik/onderdeel Wervik

Projectindieners: Stad Wervik
Projectsubsidie: 10.100 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

Het goedgekeurde project betreft een Grensoverschrijdend verbindingstraject Pionierroute. Dit Wervikse project maakt deel uit van de op te richten toeristische ontdekkingsroute "Pionierroute". Eén van de zes nieuwe routes die i.s.m. en o.l.v. Westtoer wordt samengesteld op basis van een nieuw concept.

Het gaat hier om een route van in totaal circa 75 km, startend aan Memorial Museum Passchendaele 1917 (als één van de vijf strategische projecten) en de Duitse militaire aanwezigheid in de regio.

Dit project behandelt de Duitse problematiek in het zuiden van de Provincie West-Vlaanderen, o.a. ter hoogte van gehucht Kruseke hadden de eerste schermutselingen tussen Duitse voorhoede en geallieerden en de "Eerste Slag om Ieper" in oktober 1914 plaats.

18. Oostende, tijdens 'de Grote Oorlog': digitale belevingswandeling, netwerkroutes langs oorlogserfgoed

Projectindieners: Toerisme Oostende vzw

Projectsubsidie: 131.000 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

De kuststrook speelde een belangrijke rol in de Duitse kustverdediging voor bedreigingen vanuit zee (Batterij Aachen in Raversijde is de enige nog resterende getuige). Verder was ook de haven van Oostende belangrijk tijdens WO I: Engelse troepen slaagden er in met de 'Vindictive' bevoorrading binnen te brengen via de havengeul ondanks de Duitse aanvallen. Er is ook minder bekend oorlogserfgoed (bv. Schorredijk, bunker 'Stutzpunk').

Dit project wil de historische achtergrond van Oostende tijdens WO I herdenken, Oostende als bezette stad, de Duitse kustverdediging, de rol die de haven heeft gespeeld, vernieling en wederopbouw, enz. Bezoekers maken kennis met dit verleden via een digitale belevingswandeling in de stad, een fietsroute langsheen oorlogserfgoed, digitale infozuilen op onthaalpunten... Dat alles geeft een aantrekkelijke invulling vanuit cultuurtoeristisch oogpunt. Eén van de doelstellingen is de thematische aansluiting met het hinterland (Ieper/Westhoek), zodat Oostende de ideale uitvalsbasis wordt voor een bezoek aan andere evenementen in het kader van 100 jaar Grote Oorlog.

Oostende beschikt over belangrijk oorlogserfgoed en sites, die een rol speelden in WO I. Dit project wil de 'missing links' tussen de diverse WO I-sites verbinden, om zo één coherent verhaal te brengen. Met de fietsroute zal een netwerk worden gerealiseerd tussen deze militair gerelateerde locaties. Langs de route zullen bakens en infopanelen (die naar elkaar verwijzen) het verhaal brengen van Oostende tijdens de 'Grote Oorlog' en markante historische plaatsen duiden.

Bezoekers zullen digitale, GPS gestuurde toestellen kunnen ontlenen op diverse locaties voor dit belevingstraject.

19. Valorisatie en ontsluiting van de Ypres Salient- Ieperboog (deel I)

Projectindieners: Provincie West-Vlaanderen
Projectsubsidie: 791.000 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

De beruchte Ieper Salient of Ieperboog omvat vele belangrijke slagvelden en relictten die op het terrein ontsloten en toegankelijk worden. De frontboog rond Ieper, bleef tussen 22 april 1915 en 2 augustus 1917 en daarna nog eens van medio april tot eind september 1918 nagenoeg gelijk en was een van de meest geveerde van het hele Westelijke front. Het project voorziet de realisatie van getuigenlandschappen op deze frontboog.

Bedoeling is ze te verbinden tot een eenheid met een gelijkvormige “interpretatie” op de verschillende sites en via verbindende routes (auto, fiets, wandelen) en visuele merktekens in het hele oorlogslandschap. De planning is om met de werken op het terrein en met de interpretatiedragers klaar te zijn tegen het voorjaar van 2015, de honderdste verjaardag van de eerste gasaanval. De eerste gasaanvallen waren de rechtstreekse oorzaak voor het ontstaan van deze frontlijn.

De provincie plant in dit project wandelstructuren binnen de provinciale domeinen Hill 60 en de Palingbeek. Een uitgezocht en goed ingericht wandelparcours verbindt de diverse kernsites en belangrijke plaatsen binnen de grote “oorlogssite Hill 60. Het parcours is perfect te bereiken via het fietsnetwerk en wandelnetwerk De Ieperboog. Dit parcours kan bovendien deel uitmaken van het ruimere wandel- en fietsnetwerk met andere oorlogssites binnen het domein De Palingbeek.

Het wandelcircuit “Ravine Wood – The Bluff” zal ook een aantal kernsites verbinden. De wandelpaden zullen perfect bereikbaar zijn via het wandelroutenetwerk Ieperboog. Er komt een verbinding tussen de site Hill 60 en the Bluff.

20. Valorisatie en ontsluiting van de Ypres Salient Ieperboog (deel II)

Projectindieners: Stad Ieper
Projectsubsidie: 401.000 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

Het opwaarderen van de bestaande routestructuren (auto, fiets, wandelen) door het vernieuwen van de inrichting van de sites binnen dit project, kadert in een globale aanpak van de hele regio en sluit aan bij project van de provincie.

Het onderdeel van dit project i.v.m. de beruchte Ieper Salient of Ieperboog, dat de stad Ieper draagt, omvat verschillende routestructuren. Er is één basistocht 'De Ieperboog', maar die heeft verscheidene gedaantes. Er is de bestaande thematische fietsroute. Op identiek dezelfde route kan je echter een ruimer en specifiek verhaal vertellen over de louter militaire gebeurtenissen, over de literaire getuigen, over het landschap tussen gisteren en vandaag, en over de wederopbouw, de herdenking en de erfenis. In die laatste aspecten speelt uiteraard ook het stadscentrum zelf een rol. Via nieuwe media kan je gemakkelijk omschakelen van de ene benadering naar de andere, zonder het gevoel te hebben dat je in iets wezenlijk anders dan de basistocht zou zijn verzeild.

Er komt een zeer gelijkende basistocht voor auto's (en/of bussen) die drie infopunten, een aantal sites uit de basisfietsroute en een drietal extra sites aandoet.

Andere routes leggen verbindingen met de andere fronten van de Westhoek: Niemandswater (langs het kanaal van Essex Farm tot Drie Grachten) legt de link naar het IJzerfront; De Mijnslag 1917 (reeds bestaand) legt de link met het front in het Heuvelland.

Vanuit drie infopunten starten wandelingen die de sites in de onmiddellijke of in de ruimere omgeving ontsluiten. Er is telkens één korte(re) kernwandeling, en er zijn diverse uitbreidingen mogelijk, die samen voor de sector telkens een klein wandelnetwerk creëren waaruit de bezoeker zelf gemakkelijk een eigen route en afstand kan samenstellen.

21. De Antwerpse fortengordel in 1914

Projectindiener: Simon Stevin Vlaams Vestingbouwkundig Centrum
Projectsubsidie: 189.000 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

Het wervend vermogen van "100 jaar Grote Oorlog" vergroot naargelang concrete arrangementen en bezoeken kunnen aangeboden worden. De forten en andere vestingbouwkundige relictten vertegenwoordigen hierin een aanzienlijk potentieel. Zij speelden een grote rol bij het uitbreken van WO I. Ze zijn hier nog steeds prominent aanwezig en vormen een concreet, tastbaar en impactvol aanknopingspunt. Diverse forten ontwikkelen een kwaliteitsvolle publiekswerking. Met de forten en andere versterkingen centraal, worden aan het publiek zeer tastbare belevingen aangeboden, over het uitbreken van WO I. Het project omvat een interactief online platform met o.a. een volledige inventaris van het vestingbouwkundige erfgoed in Vlaanderen, praktische bezoekersinfo, themaroutes, een handleiding "Omkadering vestingbouwkundig erfgoed 1914", een lespakket voor het onderwijs, een tentoonstelling met bovenlokale en lokale component, een internationale Fortendag, een naslagwerk "de forten in 1914, ...

De diverse recreatieve routes worden online ter beschikking gesteld en zijn in diverse formaten te downloaden, inclusief in GPS-compatibel formaat. De routes situeren zich rond de fortengordels, de bunkerlijnes en locaties die een rol hebben gespeeld bij het uitbreken van WO I. Naast forten en versterkingen wordt er ook gedacht aan gedenktekens en monumenten, kerkhoven en musea.

De sectoren in het Antwerpse zijn:

- 1ste sector: Stabroek, Kapellen, Brasschaat, Schoten
- 2de sector: Schilde, Ranst, Nijlen
- 3de sector: Lier, St. Katelijne Waver, Duffel, Mechelen
- 4de sector: Willebroek, Liezele, Bornem.

22. Sporen van de Grote Oorlog ontdekken in het landschap van Vlaams-Brabant

Projectindiener: Toerisme Vlaams-Brabant vzw

Projectsubsidie: 487.000

BEKNOPT BESCHRIJVING:

Toerisme Vlaams-Brabant wil een infrastructuurproject opzetten rond de Grote Oorlog in Vlaams-Brabant om een miskend stuk oorlogserfgoed te ontsluiten. Bij de aanvang van WO I dachten de Duitse krijgsheren dat ze volgens het *von Schlieffenplan* snel door België konden trekken om Parijs te veroveren. Ze hadden echter niet gerekend op het taai verzet van het Belgische leger. De veldslagen in Vlaams-Brabant, in het bijzonder die aan de Gete en aan de Dijle, hebben de nodige tijd gegeven aan de geallieerden om zich achter de IJzer te organiseren. Volgens sommige historici is dit de redding van België geweest. De Duitsers hadden dit verzet niet verwacht en hebben zich op de burgerbevolking gewroken met als voorwendsel de mythe van de *Franc-tireurs*. De represailles in Leuven, Aarschot en Zemst horen tot de bloedigste uit WO I.

Het project wil dit bijzondere verhaal brengen door de voornaamste oorlogsrelicten en WO I landmarks in Vlaams-Brabant te ontsluiten.

- 2 fietslussen: De bezoeker fietst doorheen het authentieke frontlandschap van de Dijle linie en de Gete linie. Op meer dan 50 belevingspunten wordt het lokale verhaal verteld – militair-strategisch of menselijk - en gekaderd binnen het grote WO I gegeven. De belevingspunten fungeren als rust- en bezinningspunten en als begeleiding bij het lezen van het landschap. Op alle belevingspunten komt een belevingsmodule (belevingspaneel, reuze postkaarten, vista punten op het landschap, artefacten, panoramische tafels....).
- In het Sint-Angelina Ursulinen klooster van Tildonk wordt een WO I-belevingscentrum: de Engelenburcht (werktitel). Er is een nauwe band tussen het klooster en WO I. Het klooster was in de beginperiode van WO I het hoofdkwartier van generaal von Besener belast met de missie om Antwerpen in te nemen.

Met het 'Grote Oorlog in Vlaams-Brabant'- project wil Toerisme Vlaams-Brabant een hefboomproject in de regio opstarten waarbij ze een nieuw en voor velen ongekend hoofdstuk in het Grote Oorlogsboek op de kaart zet.

23. Valorisatie en ontsluiting van de WO I-elementen op de Kemmelberg

Projectindiener: Provincie West-Vlaanderen

Projectsubsidie: 159.000 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

Dit project kadert in een geïntegreerde aanpak van de site Kemmelberg. De site vormt een probleemzone waar verschillende soorten van recreatief gebruik met elkaar in conflict komen. Een gestructureerde aanpak en het invoeren van gebruikszones is noodzakelijk voor een efficiënte en veilige toeristische ontsluiting.

In het goedgekeurde projectvoorstel wordt de Kemmelberg een erfgoedzone waar geen auto's meer worden toegelaten.

- De huidige parking en picknickruimte op de top van de berg, aan het monument Den Engel worden geheroriënteerd.
- Op de berg wordt de oorspronkelijke architecturale zichtlijn tussen Den Engel en de Franse Ossuaire hersteld.
- De PC-tunnel (tunnel met commandobunker uit de Eerste Wereldoorlog) wordt geopend en voorzien van een educatief rustpunt.
- Er komt een wandelpad op de Kemmelberg, dat de diverse locaties met elkaar verbindt.

Na de realisatie van deze werken zal de bezoeker maximaal kunnen genieten van een boeiend erfgoedverhaal en een unieke landschappelijke beleving.

24. Spanbroekmolenkrater, ontsluiten en opwaarderen van de site Pool of Peace

Projectindiener: Provincie West-Vlaanderen

Projectsubsidie: 40.300 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

De *Pool of Peace* is de bekendste krater van de 19 dieptemijnen die tijdens WO I tot ontploffing werden gebracht

Het project "Spanbroekmolentrichter" omvat het opwaarderen van de belevingswaarde bij het bezoek aan de site van de *Pool of Peace* en de beide nabijgelegen begraafplaatsen *Lone Tree Cemetery* en *Spanbroekmolen Cemetery*. Het aanleggen van een nieuwe parking moet de veilige bereikbaarheid van de site bevorderen.

Met deze realisaties zal men comfortabel kunnen parkeren met bussen en wagens, zonder overlast te veroorzaken op de smalle landwegen in de omgeving. Een te ontwikkelen wandellus die gebruik maakt van te heropenen veldwegen biedt de bezoekers de mogelijkheid om via een prachtige wandeling het omliggende landschap te ervaren en de historische sites beter te begrijpen. Op en langs de site zorgt men voor voldoende informatie en duiding. De aangrijpende sfeer op de site zelf is vanzelfsprekend de grootste troef.

De uitvoering van dit project kadert binnen een bredere aanpak van sites binnen de Westhoek die de provincie wil ontwikkelen als karakteristieke WO I-sites die beleving van de landschappelijke omgeving voorop stellen.

25. Zilveren Helmroute

Projectindieners: Stadsbestuur Halen
Projectsubsidie: 17.300 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

Halen is bekend als het terrein van "De Slag der Zilveren Helmen" op 12 augustus 1914. Het was de laatste grote cavaleriecharge met de blanke sabel in West-Europa en de enige Belgische overwinning zonder hulp van de geallieerden die tijdens WO I werd behaald op het Duitse leger.

Het stadsbestuur wil een goede bewegwijzerde en duidende wandeling uitstippelen in het kader van "100 jaar Grote Oorlog" en toeristisch-recreatieve infrastructuur aanbieden om het aantal bezoekers naar aanleiding van de herdenking te bevorderen. Er worden onder meer fietsenstallingen, infoborden en bewegwijzering voorzien.

Op deze wijze sluit het project naadloos aan bij het huidige aanbod van het Museum Slag der Zilveren Helmen en geeft het eveneens een meerwaarde aan het fietsroutenetwerk.

26. De Grote Oorlog Herdacht

Projectindieners: Westtoer ABP

Projectsubsidie: 26.000 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

In de aanloop van “100 jaar Groot Oorlog” willen de partners in het project, 4 betrokken departementen in Frankrijk (Aisne, Somme, Nord en Pas-de-Calais) en de provincie West-Vlaanderen, de krachten bundelen binnen een groot Europees perspectief. Het project zal een sterk en symbolisch netwerk rond de Eerste Wereldoorlog te realiseren. De verschillende partners zullen nauw gaan samenwerken om de herdenking “100 jaar Groot Oorlog” voor te bereiden.

De indieners van het project stellen de beleving van WO I in het huidige landschap als centraal thema. De recreant zal de voormalige frontzone kunnen doorkruisen met de wagen, de fiets de motor of te voet. Onderweg dienen de WO I- belevingspunten als aantrekkelijke stopplaatsen voor meer informatie rond het thema van de Eerste Wereldoorlog.

Onderdelen waarvoor cofinanciering van Toerisme Vlaanderen is gevraagd:

1. De ontwikkeling van een innovatief product:

Het is de bedoeling om samen met de toeristische diensten van 4 departementen in Frankrijk een innovatief toeristisch product te ontwikkelen waarmee bezoekers een aantal sites in de regio kunnen bezoeken en ontdekken op een interactieve manier. Dit product moet aan onderstaande criteria voldoen:

- ontspannend, recreatief en levendig zijn;
- gemakkelijk te gebruiken, zonder de wetenschappelijke waarde van de inhoud te verwaarlozen;
- te gebruiken zijn voor families en groepen en voor individuele bezoeken;
- aantrekkelijk zijn voor alle doelpublieken: technofielen, analfabeten op vlak van technische producten, jongeren, adolescenten,... ;
- te gebruiken zijn via verschillende dragers: i-phone, GPS, mobiele telefoon,...

2. De realisatie van een toeristische kaart van het grensoverschrijdende gebied:

Dit deelproject focust zich op de ontwikkeling van een wegenkaart waarop grote en kleine sites en musea m.b.t. de Grote Oorlog staan.

27. Netwerk sites Frontzate en IJzerdijk Diksmuide

Projectindiener: Stad Diksmuide
Projectsubsidie: 872.000 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

In het kader van de herdenking '100 jaar Grote Oorlog' wenst de stad Diksmuide de ontsluiting van het 'frontgebied' tussen de linkeroever van de IJzer en de Frontzate te optimaliseren voor de wandelaar en fietser die de relictten '14-'18 wil opzoeken. Momenteel moet deze zich nog al te vaak en te veel tussen het autoverkeer verplaatsen. Enige uitzonderingen hierop zijn de Frontzate en het pad van de IJzerdijk en Onze-Lieve-Vrouwhoekje. Door het creëren van enkele missing links (voor voetgangers, fietsers en op het water), aanpassingen aan wegen, het centraliseren van parkeerruimtes, betere duiding en de creatie van evocerende ruimtes, wil de stad Diksmuide tegemoetkomen aan de vraag naar een hedendaagse beleving bij en tussen de oorlogsites.

28. Meerdaagse GR-tochten langs sporen van WO I

Projectindieners: Grote Routepaden (GR)

Projectsubsidie: 7.200 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

De GR-tochten zijn een internationaal concept, dat zeer geliefd is bij wandelaars van meerdaagse trektochten. Ze zijn een ideale manier om het landschap van de regio en haar geschiedenis op een rustige wijze te leren kennen. De tochten worden samengesteld op basis van bestaande GR-routes in Vlaanderen.

Naar aanleiding van '100 jaar Grote Oorlog', wordt een wandelgids uitgegeven die de sporen van WO I volgt. De uitgestippelde routes worden geselecteerd op basis van hun toeristische meerwaarde en sporen in het landschap die verwijzen naar de wereldoorlog. De routes lopen ook langs de mooiste, en voor vele wandelaars vaak nog ongekennde trajecten van de streek.

De gids bevat een nauwkeurige omschrijving van de tochten met gedetailleerde kaarten en aantrekkelijke foto's. Bijzondere aandacht gaat naar infokaders over de landschappelijke elementen die verwijzen naar WO I. Daarnaast worden de overnachtingsmogelijkheden duidelijk in kaart gebracht, evenals de horeca langs de route en de bereikbaarheid met het openbaar vervoer. De trektochten zullen ook als gpx file beschikbaar zijn. Op het terrein zijn de GR-routes duidelijk en verzorgd bewegwijzerd.

29. WO I in Lier

Projectindieners: Stad Lier
Projectsubsidie: 29.400 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

Het project bestaat uit twee delen:

1. Een *stadswandeling* doorheen de binnenstad langs infopanelen (fluisterborden) met het verhaal van de verwoesting en de wederopbouw. De Lierse binnenstad heeft als gevolg van de verwoesting een totaal ander uitzicht gekregen. Via de infopanelen wordt de bezoeker geconfronteerd met het Lier van vóór de Eerste Wereldoorlog, tijdens de verwoesting en daarna met de wederopbouw in de straten van de Lierse binnenstad. Leven in tijden van oorlog, tijdens deze moeilijke periode, krijgt de nodige aandacht.
2. Een *fietsroute* langsheen de forten en schansen op het grondgebied van Lier, die door de Duitsers werden beschoten bij het begin van de Eerste Wereldoorlog. Via fluisterborden krijgt de bezoeker informatie over de gebouwen. Op de fietsroute wordt tevens bezoek gebracht aan het militaire kerkhof (Mechelsesteenweg) waar eveneens mits gebruik van fluisterborden het verhaal van de gesneuvelde soldaten verteld wordt. Het geheel wordt opgebouwd door middel van 20 fluisterborden met foto's en audio- en videofragmenten. Een brochure met uitleg en plan over de combinatiewandeling en fietstocht wordt aangemaakt. Er zullen ook verblijfsarrangementen ontwikkeld worden met thema WO I.

30. De bewegingsoorlog in Vlaanderen WO I eindigde aan de Vlaamse Leie-en de Scheldevallei

Projectindiener: Platform Omgeving Leie Schelde (POLS)

Projectsubsidie: 91.000 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

Speciaal voor “100 jaar Grote Oorlog” willen verschillende gemeenten in de Leie- en Scheldestreek (Deinze, De Pinte, St-Martens Latem, Gavere, Nazareth & Zulte) een samenwerking aangaan. Men wil de aandacht vestigen op de bewegingsoorlog in 1914 en 1918, een verhaal dat complementair is aan de loopgravenoorlog in de Westhoek. Men wil hierbij evoceren dat de Eerste Wereldoorlog in Vlaanderen niet eindigde in de loopgraven, maar vooral in de valleien van de Leie en Schelde in Oost-Vlaanderen. Er is hierbij bijzondere aandacht voor de laatste dagen en uren van de oorlog, met de inzet van troepen uit verschillende landen (Duitsers, Fransen, Senegalezen, Amerikanen, Belgen) het gebruik van nieuwe wapens (vliegtuigen, tanks en gasbommen), de effecten op de bevolking en de heropbouw achteraf.

Daartoe worden onder andere volgende instrumenten ingezet:

- de militaire begraafplaats in Machelen/Zulte;
- informatieve landmarks op vier plaatsen;
- een digitale route en een film.

Ter bekendmaking worden een plooi folder, een brochure en een webstek gemaakt.

31. Site Lange Max in Koekelare

Projectindieners: vzw Lange Max in Koekelare
Projectsubsidie: 196.000 euro

BEKNOPT BESCHRIJVING:

De Lange Max is één van de weinige Duitse oorlogsrelicten. Niet alleen de aanwezigheid van het kanon maar ook het feit dat het bredere contextuele verhaal van de Duitse bezetter eraan gekoppeld kan worden maakt deze site uniek.

Het eigenlijke kanon is er niet en er werd bewust gekozen het niet te reconstrueren. Dit omdat de desolate oorlogssite een stille en imposante kracht heeft die bezoekers tot nadenken stemt. De fundamenten zijn wel nog zichtbaar en nodigen uit tot ontdekking. De site heeft een onmiskenbare kracht. De site wordt volledig heraangelegd met onder andere een groene zone, een oriëntatietafel en informatiepanelen.

Het beschermde bakhuis wordt heringericht tot een audiovisuele ruimte waar een film wordt geprojecteerd. In de schuur krijgt de permanente tentoonstelling een belevingsgeoriënteerde aanpak.

32. Optimalisatie onthaal Vredespark Praetbos Vladso-Diksmuide

Projectindieners: Stad Diksmuide

Projectsubsidie: 233.000 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

In het kader van “100 jaar Grote Oorlog” wenst de stad Diksmuide het onthaal aan de Duitse Militaire Begraafplaats het omliggende Praetbos in Vladso – Diksmuide te optimaliseren. Bij de uitvoering van dit project wordt samengewerkt met de Volksbund, die instaat voor het beheer van de Duitse begraafplaatsen.

Het *Soldatenfriedhof* in Diksmuide (Vladso) staat wereldwijd bekend om de beeldengroep ‘Het treurende ouderpaar’ van Käthe Kollwitz, dat ter nagedachtenis van haar overleden zoon werd gemaakt. Het beeldhouwwerk legt de nadruk op het (on-)menselijke van een oorlog en is wellicht de plaats waar de afkeer van oorlog het best geëvoceerd wordt. Dit beeldhouwwerk en de eindeloze rijen platte, grijze grafstenen in het grasveld maken er één van de indringendste militaire begraafplaatsen van. De Duitse kant van het front heeft bovendien een mystiek karakter, wat op zich vanaf 2014 voor extra aantrekkingskracht zal zorgen.

Het Praetbos en de Duitse militaire begraafplaats vormen een historisch geheel en versterken elkaar als toeristisch-recreatieve troef.

Door het belang van de begraafplaats is het noodzakelijk om deze site zo goed mogelijk te duiden. Dit zal tot stand komen door vredeseducatie te integreren in het geheel en rust- en bezinningspunten te voorzien.

De steeds toenemende bezoekersstroom vereist een veilige en ruimere parkeergelegenheid voor wagens en autocars.

33. De Andere kant van het Front – Hooglede

Projectindiener: Gemeentebestuur Hooglede

Projectsubsidie: 356.000 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

Het project "De Andere Kant van het Front", dat uit verschillende deelprojecten bestaat, brengt het verhaal van de zone bezet gebied net naast de Westhoek, voor onbezet België letterlijk de Andere Kant van het Front.

Rode draad binnen het gegeven worden een 3-tal gewezen spoorlijnen:

- Vrijbosroute,
- Stroroute en
- Kezelbergroure

Een aantal lokale investeringen zijn voorzien:wandel/fietslussen, bunkerrestauratie en –ontsluiting, onthaalinfrastructuur begraafplaatsen, Het immateriële erfgoed (de verhalen, de getuigenissen) worden gebruikt om inhoudelijke invulling te geven.

Hooglede engageert zich om binnen de grenzen van de gemeente 4 projectonderdelen te realiseren:

- de uitbouw site van de Duitse militaire begraafplaats i.s.m. de Volksbund die instaat voor het beheer van de Duitse begraafplaatsen
- de kerktoren
- een 2-tal bunkers
- de uitwerking van verbindende routestructuren.

34. De Andere kant van het Front – Leiestreek

Projectindiener: Toerisme Leiestreek vzw
Projectsubsidie: 57.000 euro

BEKNOPT BESCHRIJVING:

Het project "De Andere Kant van het Front", dat uit verschillende deelprojecten bestaat, brengt het verhaal van de zone bezet gebied net naast de Westhoek, voor onbezet België letterlijk de Andere Kant van het Front.

Rode draad binnen het gegeven worden een 3-tal gewezen spoorlijnen:

- Vrijbosroute,
- Stroroute en
- Kezelbergroute

Een aantal lokale investeringen zijn voorzien: wandel/fietslussen, bunkerrestauratie en –ontsluiting, onthaalinfrastructuur begraafplaatsen, Het immateriële erfgoed (de verhalen, de getuigenissen) worden gebruikt om inhoudelijke invulling te geven.

Toerisme Leiestreek en TERF nemen binnen dit project vooral een rol van ontsluiter op zich.

Eenzijds investeren ze in de ontsluiting met digitale verhalen, de lay-out van de infoborden en brochures die in de regio worden ontwikkeld.

Anderzijds stellen ze zich als verantwoordelijke op voor de ontwikkeling van de autocarroute.

35. De Andere kant van het Front – Ledegem

Projectindiener: Gemeente Ledegem

Projectsubsidie: 10.300 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

Het project "De Andere Kant van het Front", dat uit verschillende deelprojecten bestaat, brengt het verhaal van de zone bezet gebied net naast de Westhoek, voor onbezet België letterlijk de Andere Kant van het Front.

Rode draad binnen het gegeven worden een 3-tal gewezen spoorlijnen:

-Vrijbosroute,

-Stroroute en

-Kezelbergroute

Een aantal lokale investeringen zijn voorzien:wandel/fietslussen, bunkerrestauratie en –ontsluiting, onthaalinfrastuctuur begraafplaatsen, Het immateriële erfgoed (de verhalen, de getuigenissen) worden gebruikt om inhoudelijke invulling te geven.

Ledegem zorgt binnen dit project voor rustbanken, fietsrekken en andere infrastructurele voorzieningen. Aangezien de Kezelbergroute doorheen de gemeente Ledegem loopt, vormt dit project zeker een meerwaarde

36. De Andere kant van het Front - TERF

Projectindiener: Erfgoedcel TERF
Projectsubsidie: 57.000 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

Het project "De Andere Kant van het Front", dat uit verschillende deelprojecten bestaat, brengt het verhaal van de zone bezet gebied net naast de Westhoek, voor onbezet België letterlijk de Andere Kant van het Front.

Rode draad binnen het gegeven worden een 3-tal gewezen spoorlijnen:

- Vrijbosroute,
- Stroroute en
- Kezelbergroute

Een aantal lokale investeringen zijn voorzien:wandel/fietslussen, bunkerrestauratie en –ontsluiting, onthaalinfrastructuur begraafplaatsen, Het immateriële erfgoed (de verhalen, de getuigenissen) worden gebruikt om inhoudelijke invulling te geven.

TERF en Toerisme Leiestreek nemen binnen dit project vooral een rol van ontsluiter op zich.

Eenzijds investeren ze in de ontsluiting van de digitale verhalen, de lay-out van de infoborden en de brochures die in de regio worden ontwikkeld.

Anderzijds stellen ze zich als verantwoordelijke op voor de ontwikkeling van de autocarroute.

37. De Grote Oorlog in Scheldeland, wandelen en fietsen

Projectindieners: Toerisme Scheldeland vzw
Projectsubsidie: 239.000 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

Toerisme Scheldeland gaat wandel- en fietsroutes ontwikkelen die 'De Grote Oorlog in het Scheldeland' zichtbaar en belevingsgericht maken. De projectonderdelen clusteren zich rond drie pakketten:

- infrastructuur: hierbij gaat het vooral om bewegwijzering en randinfrastructuur;
- digitale ontsluiting: o.m. GPS-gestuurd;
- gemeenschappelijke communicatie: een gemeenschappelijke (Scheldeland) promotionele publicatie en een wandel- en fietsgids

De gebeurtenissen die zich afspeelden tussen de bezetting van Brussel en de aftocht van het Belgische leger naar de IJzer, zijn het vertellen waard.

Dat er een stelling aan de IJzer en niet aan de Schelde en de Leie werd uitgebouwd in oktober 1914 is het gevolg van beslissingen en feiten die ook in de regio Scheldeland hun beslag kregen. De Belgische reguliere en guerrillastrijdkrachten slaagden er hier in om de Duitse opmars te vertragen, waardoor zowel de Fransen als de Engelsen de kans kregen om een totale en snelle overrompeling te vermijden.

Het project zet aan om de streek van het Scheldeland te verkennen. Het gaat om een groot aantal locaties, die elk een stukje van het verhaal van de 'Grote Oorlog' in het Scheldeland vertellen.

38. De Andere kant van het Front – Roeselare

Projectindiener: Stad Roeselare

Projectsubsidie: 71.000 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

Het project "De Andere Kant van het Front", dat uit verschillende deelprojecten bestaat, brengt het verhaal van de zone bezet gebied net naast de Westhoek, voor onbezet België letterlijk de Andere Kant van het Front.

Rode draad binnen het gegeven worden een 3-tal gewezen spoorlijnen:

- Vrijbosroute,
- Stroroute en
- Kezelbergroure

Een aantal lokale investeringen zijn voorzien:wandel/fietslussen, bunkerrestauratie en –ontsluiting, onthaalinfrastructuur begraafplaatsen, Het immateriële erfgoed (de verhalen, de getuigenissen) worden gebruikt om inhoudelijke invulling te geven.

Het aanvraagdossier van Roeselare voorziet:

- de ontwikkeling van een fietsroute
- de ontsluiting via infoborden
- de bewegwijzering,
- toeristisch-recreatieve randinfrastructuur: zitbanken , rustpunten
- kaart en brochure.

De dienst van toerisme zal naar aanleiding van dit project ook werk maken van een digitaal infopunt.

39. De Andere kant van het Front – West-Vlaanderen

Projectindiener: Provincie West-Vlaanderen

Projectsubsidie: 91.500 euro

BEKNOPT BESCHRIJVING:

Het project "De Andere Kant van het Front", dat uit verschillende deelprojecten bestaat, brengt het verhaal van de zone bezet gebied net naast de Westhoek, voor onbezet België letterlijk de Andere Kant van het Front.

Rode draad binnen het gegeven worden een 3-tal gewezen spoorlijnen:

- Vrijbosroute,
- Stroroute en
- Kezelbergroute

Een aantal lokale investeringen zijn voorzien:wandel/fietslussen, bunkerrestauratie en –ontsluiting, onthaalinfrastructuur begraafplaatsen, Het immateriële erfgoed (de verhalen, de getuigenissen) worden gebruikt om inhoudelijke invulling te geven.

40. Beleving Wereldoorlog I in Langemark-Poelkapelle

Projectindiener: Langemark-Poelkapelle

Projectsubsidie: 359.000 euro

BEKNOPT BESCHRIJVING:

Langemark was ruim 90 jaar geleden het toneel voor de eerste gasaanvallen uit de geschiedenis. Duizenden soldaten vonden de dood. De militaire begraafplaatsen en monumenten herinneren aan deze zwarte bladzijde uit de geschiedenis.

Om tot een netwerk van kwalitatieve bezoekersattracties- en sites te komen in Langemark-Poelkapelle wil men zaken aanpakken die resulteren in 4 projectonderdelen onderstaande **4 projecten realiseren**:

1. Bij dit project wordt samengewerkt met de Volksbund, die instaat voor het beheer van de Duitse begraafplaatsen. Op de Duitse Militaire Begraafplaats is in het huidige onthaalpaviljoen een 25 meter lange zwarte tunnel waar op beeldschermen de geschiedenis van de site wordt getoond. Documentaires stellen het leven van de soldaten gedurende de eerste oorlogsmaanden, de wegtrekkende bevolking en de verschrikking van de gasaanvallen voor. Men wil het onderwerp van de verdwenen begraafplaatsen aansnijden door de terugbrenging van een steen uit de toegangspoort.

2. Een nieuw Guynemerpaviljoen bouwen met daarin een replica van een vliegtuig met informatie over de legendarische Franse piloot Georges Guynemer, het thema luchtvaart tijdens de Eerste Wereldoorlog. Men wil ook er het verhaal vertellen van de verdwenen Duitse begraafplaats op deze locatie. Guynemer is een typisch gegeven voor Poelkapelle. Getuigen zijn het Guynemermonument dat het straatbeeld domineert. In Frankrijk leeft dit thema nog sterk (Frans-Belgisch Guynemer Comité). Luchtvaart in de Eerste Wereldoorlog in het algemeen kreeg nog geen uitbreiding.

Het Guynemerpaviljoen met de replica moet de toerist overtuigen om een stuk oorlogserfgoed van Langemark-Poelkapelle te komen ontdekken. Er worden parking en zitbanken voorzien.

3. Infoborden plaatsen aan de belangrijkste en druk bezochtste WO I-monumenten: aan het Canadees Monument (Sint-Juliaan), de Duitse Militaire Begraafplaats (Langemark), het Guynemermonument (Poelkapelle). Op deze drie punten komen er doorverwijzingsborden naar andere bezienswaardigheden in de gemeente alsook horeca en logies. Een brochure zal de bezoeker doorheen het oorlogverleden gidsen.

4. Een fietsroute rond het thema gasaanvallen realiseren en deze een extra waarde meegeven door luisterzuilen (verhaalpalen) met oorlogsverhalen op de route te plaatsen. De gemeente Langemark-Poelkapelle wil zich profileren als vertelgemeente op cultuur-toeristisch gebied. Het bestaande concept van de Volkverhalenroute (luisterzuilen) gebaseerd op het fietsnetwerk leent zich om een nieuwe route te creëren waarin het menselijke verhaal van de oorlog aan bod kan komen, de kleine geschiedenis in de grote geschiedenis.

41. Optimalisering ontsluiting enkele Commonwealth begraafplaatsen en bouw nieuw graveercentrum annex bezoekerscentrum

Projectindiener: Commonwealth War Graves Commission - Northern European Area

Projectsubsidie: 993.000 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

Dit project is een eerste resultaat dat voortvloeit uit de internationale samenwerkingsovereenkomst tussen minister Bourgeois en de CWGC. De samenwerkingsovereenkomst werd op 11 november 2010 ondertekend in Ieper.

De Commonwealth War Graves Commission (CWGC) is de enige autoriteit die in opdracht van de Commonwealth lidstaten (Verenigd Koninkrijk, Canada, Australië, Nieuw-Zeeland, India en Zuid-Afrika) instaat voor het beheer en het onderhoud van de Commonwealth oorlogsbegraafplaatsen, -graven en -gedenktekens in Vlaanderen. Bijna 205.000 doden afkomstig uit het Britse Gemenebest en 3.900 doden met een andere nationaliteit liggen begraven op de 210 oorlogsbegraafplaatsen en 400 andere sites van de CWGC op het grondgebied van België, voornamelijk in Vlaanderen. Elk jaar geeft de CWGC ongeveer 8 miljoen euro uit aan het beheer en het onderhoud van begraafplaatsen en herdenkingsmonumenten in België. De begraafplaatsen kennen een hoog en groeiend bezoekersaantal. Het is van belang om de toegang tot de begraafplaatsen en herdenkingsmonumenten te optimaliseren.

Het project bestaat uit 2 onderdelen:

Ten eerste zullen adequate en veilige parkeermogelijkheden en voetgangerspaden op enkele Commonwealth begraafplaatsen worden voorzien. Er worden nu al 4 begraafplaatsen ontsloten die een grote toeristische waarde hebben.

Ten tweede wenst de CWGC de boodschap en de permanente onderhoudsopdracht van de organisatie uit te dragen door de bouw van een nieuw graveercentrum (engraving centre) voor headstones (witte rechtopstaande grafstenen) met een interpretatieruimte voor bezoekers annex bezoekerscentrum. Een interpretatieruimte biedt de mogelijkheid voor bezoekers om het werk en de visie van de CWGC, het graveerproces van de headstones en monumenten, ter plekke te beleven waarna ze worden uitgestuurd naar de omliggende begraafplaatsen verspreid over het historische landschap van de Ieperboog en verder. In het bezoekerscentrum zullen bezoekers het graveerproces van de grafstenen kunnen volgen (adhv van een raam naar de werkplaats) en uitgebreide informatie krijgen over het werk en de missie van de CWGC. De gemeente Zonnebeke engageert zich om de grond waarop dit centrum kan gebouwd worden (aan het Polygoonbos, met een totale oppervlakte van 12.000m²) te schenken aan de CWGC.

De inplanting van dergelijk graveercentrum is een heel duurzaam, innovatief en creatief project voor het herdenkingstoerisme in Vlaanderen. Momenteel bestaat er slechts één graveercentrum in de wereld (Arras). Het bevestigt de internationale dimensie van het herdenkingstoerisme in Vlaanderen en de 100-jarige herdenking in de periode 2014-2018 en erna.

42. Aanleg en duiding van een oorlogstuin

Projectindieners: vzw Midzeelhoeve, Sint-Katelijne-Waver
Projectsubsidie: 23.700 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

De opzet van dit project is om op 't Grom, naast het bestaande historisch-militaire erfgoed, een aparte moestuin aan te leggen die de typische nutstuintjes van de periode 1914-1918 weergeeft. Er zullen verschillende soorten groenten en planten worden gekweekt zoals nodig was in tijden van schaarste om in eigen behoefte te voorzien. Er zullen ook bepaalde zogezegde "verdoken" teelten worden aangeplant zoals de teelt van tabak. Graan kon ook worden geteeld om illegaal jenever te stoken en aardappelen waren niet verboden, maar werden toch in het geniep gekweekt uit angst dat de oogst zou worden opgeëist door de bezetter.

De tuin zal dus een aspect het alledaagse leven in de soms benarde omstandigheden tijdens de WO I evoceren. De moestuin zal vlot toegankelijk zijn voor andersvaliden en er zullen rondleidingen worden gegeven en evenementen worden georganiseerd zoals kookdemonstraties. Verder zal de vzw ook speciale "spoorfietsen" ter beschikking stellen om de andere sites te bezoeken via de bewegwijzerde fietsroute.

Het is bovendien de bedoeling dat het inmiddels 'abstract' geworden gegeven van WO I terug tot leven komt. Voor de doelgroep volwassenen en senioren wordt er gehoopt op reacties in de vorm van verhalen, het aanleveren van recepten of kweekadvies of andere bijdragen tot dit stuk recente geschiedenis. Voor jongeren en kinderen is het de bedoeling dat het leidt tot inzicht in het groter geheel van de historische context.

43. Sporen naar 2014: van spoorweggeschut naar een recreatief beleevingsproject

Projectindiener: vzw Kempens Landschap

Projectsubsidie: 238.000 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

De oude strategische spoorlijn tussen Kapellen en Brasschaat, die tijdens WO I door de Duitsers werd aangelegd, is een waardevol landschapselement. Vooreerst gaat het hier om één van de weinige spoorlijnen die dateren uit WO I en tijdens het interbellum niet zijn omgevormd tot een industrieel of regulier spoor maar de functie van militaire spoorlijn hebben behouden.

Daarnaast bevat het een nog intacte keerdriehoek, een quasi uniek industrieelarcheologisch gegeven voor Vlaanderen en omstreken. Het gebruik van een dergelijke keerdriehoek was ten tijde van de stoomtractie noodzakelijk om de locomotieven te kunnen laten omkeren.

De Antitankgracht, het Groot en Klein schietveld en het Artilleriemuseum (in het kamp van Brasschaat) zijn de 3 belangrijkste attractiepolen in de toeristische regio/cluster “Noordertuin van Antwerpen”. Deze zijn echter op heden nog niet door een toeristische route met elkaar verbonden. Het militaire spoorlijntje vormt een schakel tussen de verschillende sporen uit het militaire verleden van deze streek en heeft als dusdanig zelf een belangrijke toeristisch-recreatieve waarde.

De vzw Kempens Landschap zal in het kader van “100 jaar Grote Oorlog” de 6 kilometer lange spoorlijn herstellen en ontsluiten. Dit zal gebeuren met spoorfietsjes, waarmee de recreanten het verleden van de spoorweg op een voor de regio unieke manier kunnen ontdekken. Op enkele locaties zal hen de kans geboden worden om op een innovatieve en attractieve manier, zijnde via mobiele telefonie en mp3, een verhaal over de spoorlijn ten tijde van WO I te beluisteren.

44. WO I-erfgoed in de kijker: het spoorwegfortje van Duffel langs fiets- en wandelnetwerk

Projectindiener: vzw Kempens Landschap
Projectsubsidie: 110.000 euro

BEKNOPTE BESCHRIJVING:

Het spoorwegfort van Duffel, gelegen in de buitenste fortengordel rond Antwerpen, gaf zich tijdens de Eerste Wereldoorlog als laatste fort op de zuidelijke Neteoever over aan de vijand. Echter niet zonder slag of stoot. Vandaag de dag zijn de grote brokstukken beton in de ringgracht en de gapende wonden in de kazematten stille getuigen van dit laatste wapenfeit.

Kempens Landschap wenst in het licht van '100 jaar Grote Oorlog' het spoorwegfortje verder uit te bouwen als een belevingspunt en aangewezen vertrekpunt op het bestaande fiets- en wandelnetwerk waarbij het WO I verleden van het fortje op een originele manier ontsloten wordt:

- Het fort van Duffel zal als vertrekpunt de bezoekers op weg zetten naar het wandel- en fietsnetwerk. Omgekeerd zullen wandelaars en fietsers op het netwerk de kans krijgen om het fort te bezoeken.
- Het verhaal van het fort en zijn wedervaren tijdens de Eerste Wereldoorlog zal verteld worden vanop vijf houten steigers (= uitkijkpunten aan de buitenkant van de ringgracht) die telkens een ander aspect van het fort belichten. Gerichte zichtassen vestigen daarbij de aandacht van de bezoeker op specifieke fortstructuren. Niet elke wandelaar of fietser heeft namelijk zin of tijd om de belevingstentoonstelling te bezoeken.
- Ter ontsluiting van de groene gordel aan de buitenkant van de ringgracht en de uitkijkpunten zal een houtsnipperpad voor wandelaars aangelegd worden

Dit project is een aanvulling op het eerder goedgekeurde TRP-project 'Het fort van Duffel toegangspoort en belevingsfort ten voeten uit'. Zo komt er een belevingstentoonstelling die de bezoeker onderdompelt in de geschiedenis van het fort en kennis laat maken met de huidige, mysterieuze bewoners (vleermuizen). Daarnaast mag de bezoeker - samen met een gids - op ontdekking gaan in de aarddonkere onderaardse gang met enkel het licht van een mijnwerkershelm om hem te begeleiden in zijn tocht.